

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.03.1961, sp. zn. 7 Tz 15/61, ECLI:CZ:NS:1961:7.TZ.15.1961.1

Číslo: 43/1961

Právní věta: Posudok o vplyvu duševnej choroby na spáchané trestné činy musí byť podaný dvoma znalcami lekármi psychiatrami. Je pritom treba, aby znalci boli podrobne oboznámení s konaním obžalovaného a všetkými okolnosťami, ktoré mali v tomto ohľade na jeho činy vplyv. Ustanovenie § 130 trestného poriadku nie je samoúčelné, ale sleduje cieľ zaistiť, aby na základe spoľahlivého posudku o duševnom stave obžalovaného mohol súd zodpovedne rozhodnúť, či obžalovaný je za svoj žalovaný čin zodpovedný, alebo či prípadne nejde len o zníženu príčetnosť uvedenú v § 21 písm. a) tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.03.1961

Spisová značka: 7 Tz 15/61

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Odpovědnost trestní, Vrácení věci prokurátorovi k došetření, Znalci

Předpisy: 86/1950 Sb. § 11

§ 114

§ 130

§ 21

§ 242

§ 245

§ 247 88/1950 Sb. § 61 64/1956 Sb. § 2

§ 293

§ 296

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 43/1961 sb. rozh.

Posudok o vplyvu duševnej choroby na spáchané trestné činy musí byť podaný dvoma znalcami lekármi psychiatrami. Je pritom treba, aby znalci boli podrobne oboznámení s konaním obžalovaného a všetkými okolnosťami, ktoré mali v tomto ohľade na jeho činy vplyv. Ustanovenie § 130 trestného poriadku nie je samoúčelné, ale sleduje cieľ zaistiť, aby na základe spoľahlivého posudku o duševnom stave obžalovaného mohol súd zodpovedne rozhodnúť, či obžalovaný je za svoj žalovaný čin

zodpovedný, alebo či prípadne nejde len o zníženú pričetnosť uvedenú v § 21 písm. a) tr. zák.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu zo 17. marca 1961 - 7 Tz 15/61)

Obžalovaný S., nar. 18. 5. 1931, bol odsúdený pre trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 ods. 1 písm. a) tr. zák. a pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1 tr. zák. spáchané tým, že 25. 2. 1960 v Trebišove odcudzil motocykel, ktorý bol vlastníctvom OV ČSM, že 26. a 29. 2. 1960 cestoval vo vlaku bez platného cestovného lístku, že 26. 2. 1960 v čakárni železničnej stanice v Michalanoch odcudzil z vreciek spiaceho A. peňaženku s dokladmi a s 12 Kčs na hotovosti, tabatierku s cigaretami a vreckový nožík a konečne, že 25. 2. 1960 v Trebišove prevzal od J. za účelom premenenia 100 Kčs, ktoré si privlastnil.

Okresný súd v Trebišove so sídlom v Sečovciach oslobodil podľa § 242 písm. d) tr. por. obžalovaného spod obžaloby.

Najvyšší súd k sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu tento rozsudok v celom rozsahu zrušil a Okresnému súdu v Trebišove so sídlom v Sečovciach nariadil, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Sťažnosťou pre porušenie zákona podanou v lehote v § 296 ods. 3 tr. por. predpísanej napadol predseda Najvyššieho súdu uvedený rozsudok okresného súdu preto, že okresný súd oslobodil obžalovaného preto, že žalované skutky spáchal v nepríčetnom stave, hoci túto okolnosť zákonom predpísaným spôsobom pribratím dvoch znalcov psychiatrov nezistil. Súčasne predseda Najvyššieho súdu navrhol, aby Najvyšší súd svojím rozhodnutím napravil uvedené mylné rozhodnutie okresného súdu.

Najvyšší súd podľa § 293 ods. 1 tr. por. preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré tomu predchádzalo, a spoznal, že zákon bol porušený. Okresný súd odôvodnil oslobodzujúci rozsudok tým, že obžalovaný konal uvedeným spôsobom následkom duševnej choroby poriománie a preto vzhľadom na ustanovenie § 11 tr. zák. za tieto činy nie je trestne zodpovedný.

Okresný súd pri zistení uvedenej dôležitej okolnosti, či obžalovaný v čase spáchania žalovaných trestných činov trpel takou duševnou chorobou, ktorá ho robila nepríčetným, porušil zákon v ustanovení § 130 tr. por.

Podľa § 114 tr. por. ak sú na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie potrebné odborné znalosti, priberú sa znalci, a to spravidla dvaja. Podľa § 130 ods. 1 tr. por. ak treba vyšetriť duševný stav obvineného, priberú sa k tomu vždy dvaja znalci z odboru psychiatrie.

V súdenom prípade išlo o zistenie tej okolnosti, či obžalovaný v čase spáchania žalovaných trestných činov trpel takou duševnou chorobou, pre ktorú nemohol rozpoznať, že jeho konanie je pre spoločnosť nebezpečné alebo ovládať svoje konanie. Išlo preto o objasnenie takých okolností, pre ktoré bolo treba odborných znalostí lekárov psychiatrov. Mal preto okresný súd pribrať podľa § 130 tr. por. dvoch znalcov lekárov z odboru psychiatrie, ktorí by boli mali za povinnosť konať podľa § 130 tr. por. a po zistení potrebných dát mali podať svoj posudok o stave choroby obžalovaného osobne na hlavnom pojednávaní, ako to predpisuje ustanovenie § 2 ods. 9 tr. por.

V súdenom prípade, keď sa súd dozvedel z prednesu otca obžalovaného, že obžalovaný trpí nervovou chorobou, pre ktorú bol v minulosti liečený na psychiatrickej klinike v Košiciach, však nenariadil dôkaz znalcami, ale urobil len písomný dopyt na KÚNZ, psychiatrické odd. v Košiciach bez toho, aby

aspoň uviedol, pre aký skutok je obžalovaný stíhaný a za akých podmienok ho spáchal. Na tento dopyt došla odpoveď vybavená dr. K., podľa obsahu ktorej obžalovaný pred spáchaním súdených trestných činov bol od 19. 4. do 26. 5. 1959 liečený na uvedenom ústave na chorobu poriománia, pričom išlo u neho o impulzívne stavy, počas ktorých sa túlal a dopustil sa krádeží. Z toho dochádza na konci prípisu uvedený ústav k tomu záveru, že ak trestný čin súvisel priamo s impulzívnym konaním obžalovaného, doporučujú exkulpáciu, v iných súvislostiach považovali obžalovaného za jeho činy zodpovedného.

Z uvedeného postupu okresného súdu je zrejmé, že tento nezodpovedá ustanoveniu tr. por. o znaleckom posudku o duševnom stave obžalovaného, ale ani ustanoveniu o posudku ústavu podľa § 122 tr. por. Súdu postačilo, že lekárka ústavu na základe opisu chorobopisu pochádzajúceho z predchádzajúceho času vypísala zistenú diagnózu a došla v súvislosti s týmto na základe nedostatočných podkladov k záveru, že obžalovaný mohol spáchať súdené trestné činy pod vplyvom svojej duševnej choroby. S takýmto posudkom pri zisťovaní takej dôležitej okolnosti, či obžalovaný konal následkom duševnej choroby a preto nemohol rozpoznať, že jeho konanie je pre spoločnosť nebezpečné, alebo ovládať svoje konanie, nemožno vystačiť. Aby posudok o vplyvu duševnej choroby na spáchané trestné činy mohol byť dostatočným podkladom pre posúdenie veci súdom, treba, aby vychádzal z pozorovania obžalovaného dvoma znalcami lekármi psychiatrami, ktorí majú byť podrobne oboznámení s konaním obžalovaného a všetkými okolnosťami, ktoré mali v tomto ohľade na jeho čin vplyv. Ustanovenie § 130 trestného poriadku nie je samoúčelné, ale sleduje cieľ, zaistiť, aby na základe spoľahlivého posudku o duševnom stave obžalovaného mohol súd zodpovedne rozhodnúť, či obžalovaný je za svoj žalovaný čin zodpovedný, alebo či prípadne nejde len o zníženú príčetnosť v zmysle § 21 písm. a) tr. zák.

Keďže rozsudok okresného súdu sa stal právoplatným 21. novembra 1960 a sťažnosť pre porušenie zákona bola podaná 21. februára 1961, stalo sa jej podanie v trojmesačnej lehote v § 296 ods. 3 tr. por. predpísanej (viď § 61 ods. 2 tr. por.) a preto z uvedených dôvodov bolo treba rozhodnúť ako vo výroku tohto rozsudku je uvedené.

Okresný súd v novom konaní bude musieť sa riadiť právnym názorom v tomto rozsudku vysloveným a postupovať podľa uvedených predpisov zákona a takto zisťovať zákonným spôsobom, či obžalovaný konal v stave nepríčetnom, prípadne v stave blízkom nepríčetnosti alebo či bol duševne zdravý tak, že je za svoje činy trestne zodpovedný.